

Bruerveiledning Sikringsradioen

Sikringsradioen ble etablert tidlig på 80-tallet. Opprinnelig var den forbeholdt skogbrukere, men kan nå brukes av alle med relevant bruk i utmark.

Virksomheten er organisert i sikringsradiolag.

Gjennom Sikringsradioen har vi fått et hjelpemiddel som kan gi tryggere forhold og forebygge skader i en næring der det har vært alt for mange arbeidsulykker. Nå er det opp til deg som bruker å sørge for at systemet fungerer godt. Når du har mottatt sikringsradioapparatet, må du selv sørge for gjennom lagleder i tilknyttet sikringsradiolag å orientere deg om lagets virksomhet og dekning. Bruerveiledningen gir deg en innføring i dette sambandsystemet, og setter deg i stand til å sikre deg i ditt eget arbeid, og hjelpe andre når ulykken først er ute.

Hva er Sikringsradioen?

Sikringsradioen er et lukket vhf-samband primært beregnet på yrkesutdøvere i jord- og skogbruk, men også til annen relevant ferdsel i utmark. Systemet skal primært benyttes til å varsle ulykker for på den måten å begrense skadeomfanget. Det skal likevel nevnes at Sikringsradioen også er et kommunikasjonssystem og ikke bare tenkt til nødvarsling. Sikringsradioen er primært utbygget i utmark der sambandet nyter store fordeler ved å ha tilknyttet utplasserte gjennomsnakkstasjoner som gir god dekning, samt tilknyttede vaktentraler for situasjoner der en trenger øyeblikkelig hjelp. Tilknytning av vaktentraler vil være ulikt utbygget fra område til område, undersøk derfor om vaktentral er tilknyttet ditt sikringsradiolag.

Post- og Teletilsynet har tildelt Sikringsradioen 28 frekvenser som vi disponerer til 18 ulike kanaler. Frekvensene er kun forbeholdt sikringsradioen og det kreves brukertillatelse fra Sikringsradioen AS for å benytte disse. I praksis er det de lokale sikringsradiolagene som gir tillatelse ved at den enkelte bruker gjennom forhandler søker og blir tatt opp som medlem i laget under kjøpsprosessen av en sikringsradio.

Den som får brukstillatelse til sikringsradioen må forplikte seg til å følge de retningslinjer som gjelder for bruken av dette systemet (listet i slutten av dokumentet). Dette gjelder både måten radioen skal brukes på og økonomiske forpliktelser i form av en årlig avgift pr. apparat til Sikringsradioen AS.

Tidligere var Sikringsradioen forbeholdt jord- og skogbrukere, men i dag kan også andre med relevant bruk i utmark også bli tildelt brukstillatelse. Selv om bla skogbrukeren ikke lenger er så sterkt representert med alenearbeid i skogen lenger så er det likevel mye ferdsel i utmark og behovet for kommunikasjon er i dag like stort som tidligere. Sikringsradioen tilknyttes stadig nye brukergrupper.

Brukergrupper

- Jord- og skogbrukere
- Brannvesen
- Vilt- og fjelloppsyn
- Røde Kors
- Tømmertransportører
- Entreprenører
- Brøytemannskap etc

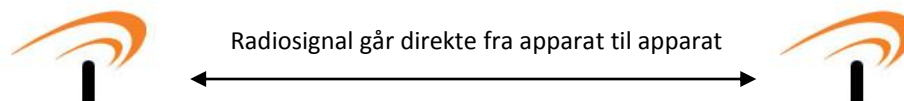
Husk at Sikringsradioen er et livsviktig hjelpemiddel bare den blir riktig brukt. Ta derfor kontakt med ledelsen i det lokale radiolaget eller Sikringsradioen AS dersom du får problemer eller har ytterligere spørsmål om hvordan systemet fungerer.

Hvordan Sikringsradioen fungerer

Sikringsradioen er et radiosystem som er konsesjonsbelagt og tilfredsstillende de krav Post- og Teletilsynet har satt til VHF-utstyr. Sambandet oppnås ved at signaler enten går direkte fra apparat til apparat (enfrekvente kanaler) eller ved at de sendes via gjennomsnakkstasjoner (tofrekvente kanaler).

Enfrekvente kanaler

Benyttes når det er direkte dekning fra en sikringsradio til en annen. Dersom man kommer for langt bort fra hverandre eller det er en fysisk hindring som f. eks en bergtopp etc vil ikke radiosignalene nå til mottaker.

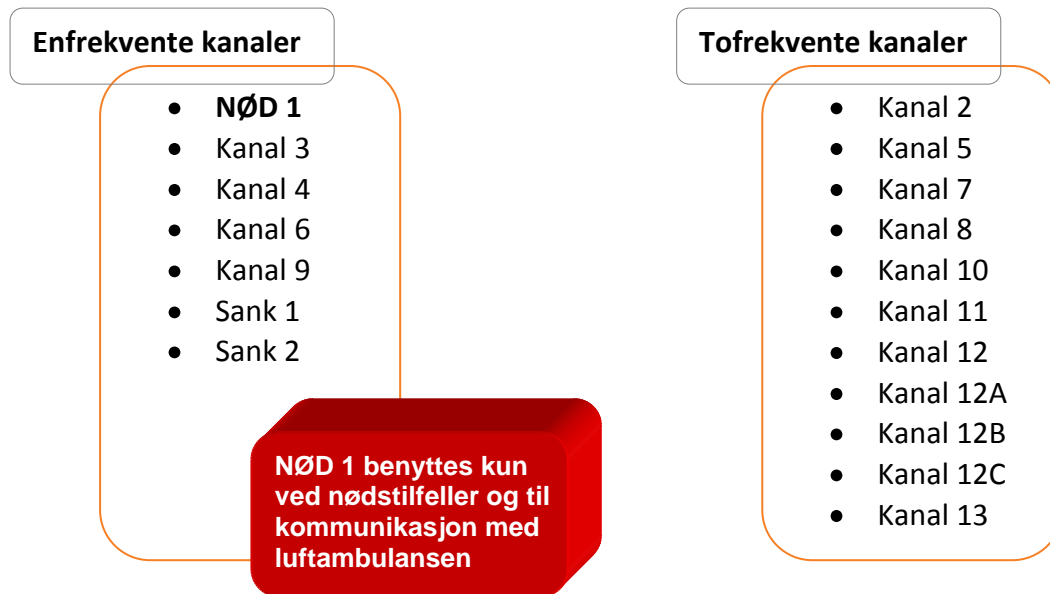
Tofrekvente kanaler

Benyttes ved bruk av gjennomsnakkstasjoner (repeater). I områder der signaler brytes av geografiske årsaker vil man gjennom en strategisk plassert gjennomsnakkstasjon fortsatt kunne sende/motta. Man vil også kunne sende signalene over lengre avstander enn ved bruk av en enfrekvent kanal.

Hver bruker som disponerer sikringsradio, er tilknyttet et lokalt sikringsradiolag og de fleste lag er knyttet til en vaktstasjon/alarmsentral. Sikringsradioen har også en samarbeidsavtale med Norsk Luftambulansetjeneste som innebærer at alle helikoptre tilknyttet tjenesten har Sikringsradioens kanal 1 i sitt samband.

Sikringsradioen AS har ansvar for brukstillatelsen for radioen og det er bare de leverandører som har avtale med Sikringsradioen som har lov til å selge radioer til systemet.

Bruk av Sikringsradioen

Sikringsradioen er enkel å bruke, men den kan også lett misbrukes desom de gjeldene regler og prosedyrer ikke blir fulgt. Det er derfor viktig at den enkelte bruker lærer seg apparatet og de prosedyrer som til enhver til gjelder, god radiodisiplin er avgjørende for at sambandet skal bære seg best mulig. Husk: beskjeder skal være **KORTE** og **KLARE!**

Brukerveiledning

Sikringsradioen er som tidligere nevnt primært et nødsamband, men kan også benyttes til vanlig kommunikasjon dersom man følger prosedyrer for bruk.

Sikringsradioen kan brukes til følgende:

- ✓ Sikre brukeren fysisk og psykisk i hans/hennes arbeidssituasjon, eller ved ferdsel i områder uten annen form for kommunikasjon.
- ✓ Varsle om ulykker.
- ✓ Gi korte beskjeder/meldinger om uforutsette forsinkelser dersom andre venter deg hjem.
- ✓ Ved bruk av sikringsradioen til kommunikasjon skal det kun sendes korte meldinger. Dersom det er dekning for det, bør man benytte de enfrekvente kanalene til kommunikasjon.
- ✓ Dyresanking, sankelag/grupper planlegger radiobruken ut i fra sikringsradiolagets brukerveiledninger slik at alle brukergrupper får best mulig utnyttelse av systemet.
- ✓ Sikringsradioen kan også benyttes under jakt, fiske og arrangementer i tilknytning til sambandets bruksområder. Slik bruk skal alltid være avklart med lokalt sikringsradiolag. **Nød- og oppkallingskanaler bør ikke brukes, bruk de enfrekvente kanalene.** Det er viktig at slik anvendelse begrenses til korte meldinger for ikke å sperre for andre brukere. Det skal meldes fra om slike anvendelser til respektive radiolag og vaktentraler.
- ✓ Ved alvorlig ulykker, leteaksjoner, skogbranner etc bør radiolagene bistå for å sikre en best mulig gjennomføring av nødvendige aksjoner og tiltak.

Husk: du gir ikke fra deg ansvaret fordi om du låner bort radioen din!

Gjennomsnakkstasjoner (repeater)

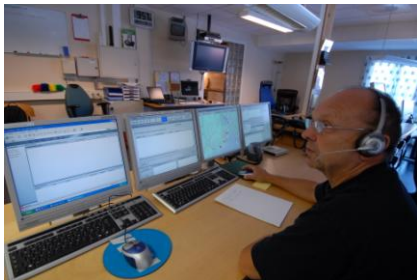
Mange sikringsradiolag har anskaffet gjennomsnakkstasjoner for å bedre sambandsdekningen innen sitt område. Spesielle terrengforhold kan gjøre bruken av slikt utstyr nødvendig for å få radiosamband fra ett område til et annet. Gjennomsnakkstasjoner plasseres ofte høyt i terrenget og gir derfor radiosignalene stor rekkevidde. Når et sikringsradiolag ønsker å anskaffe en gjennomsnakkstasjon, kontakter de en godkjent leverandør som igjen har dialog med Sikringsradioen AS om tildeling av kanal etc. Vi har i alt 160 gjennomsnakkstasjoner i drift i dag, disse er det hvert enkelt sikringsradiolag som står ansvarlig for.

Det er viktig å være klar over at radiosignalene ikke følger lagets grenser, men lett kan nå inn i nabolagets områder. I noen områder samarbeider sikringsradiolagene regionalt for å få en best mulig utnyttelse av gjennomsnakkstasjonene.

Pga til tider stort misbruk av sikringsradioens kanaler i annet utstyr enn godkjent sikringsradioapparat, har Sikringsradioen i samarbeid med sine leverandører innført tonestyring på nye gjennomsnakkstasjoner. Når det er satt tonestyring på en gjennomsnakkstasjon, må alle håndapparat som skal åpne denne også være programmert med riktig tone. På denne måten unngår en at brukere med andre samband enn godkjente sikringsradioer kan benytte Sikringsradioens tofrekvente kanaler selv om de er programmert i apparatet.

Vaktstasjoner

Sikringsradiolagene bør være tilknyttet en vaktstasjon, det er lagene selv som er ansvarlig for å danne disse. Vaktstasjoner kan være plassert på 110-sentraler, brannstasjoner, kommunens vaktstasjon – hvor dette er etablert, ved sykehjem eller andre institusjoner der det fortrinnsvis er døgnvakt.

Hver sikringsradio er utstyrt med en nødkanpp og en egen 5-sifret id. Når en utløser nødknappen, vil apparatets id-nummer bli oppfanget av vaktcentralen dersom dette er tilknyttet området du oppholder deg i. De vil da gjennom Sikringsradioregisteret på Internett kunne identifisere bruker og rekvirere nødvendig hjelp.

NB!

Det er viktig at enhver sikringsradiobruker er opplyst om at sikringsradioapparatet må være innstilt på samme kanal som gjennomsnakkstasjon i området når nødknappen utløses, dette for at vaktcentralen skal fange opp nødmeldingen.

Prosedyrer ved sending av nød

1. Trykk ned nød/alarmknappen og hold den nede i 3 sek
2. Når vaktstasjonen svarer forsøk å gi følgende opplysninger:
  - a. Hvem er du
  - b. Hvor befinner du deg
  - c. Hva består skaden i
  - d. Hvilken hjelp trenger du (motorsag, traktor, snøscooter, båreutstyr, mannskap, lege, ambulanse, helikopter)
3. Brukere av sikringsradio som har hørt nødmeldingen og som befinner seg i nærheten av ulykkesstedet, plikter straks å yte hjelp.
  - a. førstehjelp på stedet
  - b. Organisering av transport frem til vei (i samarbeide med vaktstasjonen)
  - c. Utplassere kjentfolk på de rette steder for at hjelp skal komme frem.
4. VIKTIG: Når alarmen går skal all annen bruk av radioen opphøre. Det er vaktstasjonen som skal lede den nødvendige kommunikasjon (eventuelt delegere til andre)

Organisering av Sikringsradioen

Sikringsradioen er organisert ved at hver enkelt bruker er medlem av et lokalt sikringsradiolag. Sikringsradioen AS som har det overordnede ansvar for sikringsradiosystemet har delegert betydelige oppgaver og myndighet for driften av systemet til radiolagene. De fleste radiobrukere kan få hjelp hos radiolagene, i tillegg til administrasjonen hos Sikringsradioen AS og godkjente leverandører av utstyr.

Etablering av Sikringsradiolag

Sikringsradiosystemet skal bygges på lokale radiolag som dekker naturlige, radioteknisk sett avgrensede områder. Radiolagene bør organiseres som andelslag, administrasjonen har utarbeidet forslag til normalvedtekter som kan oversendes ved å ta kontakt.

Fremgangsmåte ved stifting av nytt sikringsradiolag:

- ✓ Ved samling av interesserte brukere til nytt radiolag bør det oppnevnes et interimstyre for sikringsradiolaget.
- ✓ Interimstyret kartlegger interessen blant aktuelle brukergrupper for sikringsradioen.
- ✓ Det utformes vedtekter for sikringsradiolaget, normalvedtekter legges til grunn.
- ✓ Leverandør/forhandler av godkjent utstyr anmodes om å foreta tekniske sambandsprøver i det aktuelle området. Husk å avtale pris for dette på forhånd.
- ✓ Finansiering av fellestiltak, som gjennomsnakkstasjon og vaktentral kartlegges. Lokale rentemidler kan være aktuelle finansieringskilder.
- ✓ Registrering av radiobrukere.
- ✓ Det avholdes konstituerende møte i sikringsradiolaget hvor bl.a. følgende behandles: orientering om sikringsradioopplegget, fastsettelse av vedtekter og valg av styre.

Organisering – finansiering

Fremgangsmåten for organisering kan være forskjellig, avhengig av lokale forhold. Lokale rentemidler vil de fleste steder være en aktuell finansieringskilde. Sikringsradioen AS bidrar også med økonomisk støtte, i 2009 var støttebeløp på kr 15 000,- pr gjennomsnakkstasjon og kr 5 000,- pr vaktstasjon. Lokale midler avsatt for miljøverntiltak kan trolig også brukes til anskaffelse av utstyr.

Samarbeid med legehelikoptertjenesten

Sikringsradioen har inngått samarbeid med Norsk Luftambulansetjeneste og alle helikoptre tilknyttet denne organisasjonen. Alle legehelikoptre har KANAL 1 i sitt samband. Gjennom kanal 1 er det mulig å ha direkte samband med personellet i helikoptrene under redningsaksjoner. Direkte samband vil kunne bidra til at den forulykkede finnes raskere, at egnede landingsplasser kan anvises osv. kontakt med helikopterets lege vil også kunne være av stor betydning.

Ved ulykker varsles vaktentralen på vanlig måte. Vaktentralen kan ta direkte kontakt med nærmeste helikopterbase. Personellet her vil vurdere behovet for hjelp og vil samordne det videre hjelpearbeidet.

Da vil vi runde av med å ønske det velkommen som sikringsradiobruker og minne om viktigheten av god radiodisiplin ved bruk av Sikringsradioen!

Lykke til som sikringsradiobruker!

Vilkår for bruk:

- 1 •Jeg søker med dette om tillatelse til bruk av sikringsradiofrekvenser som Post- og teletilsynet har tildelt Norsk Landbrukssamvirke
- 2 •Dette er samtidig en søknad om medlemskap i sikringsradiolag som er etablert i det aktuelle distrikt.
- 3 •Jeg forplikter meg til å følge de vedtekter, instruksjoner og bestemmelser som medlemsmøte og styret i sikringsradiolaget har gjort/gjør vedtak om i forbindelse med oppretting og drift av sikringsradiolaget.
- 4 •Jeg forplikter meg til å betale årsabonnement til dekning av gebyr til Post- og teletilsynet og andel av administrasjonskostnader for sikringsradiosystemet.
- 5 •Jeg forplikter meg til å betale min del av anleggs og driftskostnader for gjennomsnakkstasjoner, vaktstasjoner osv. som medlemsmøte i sikringsradiolaget har gjort eller måtte gjøre vedtak om.